

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 10. Dominicus Irala in Prætorem electus deserto Boni-aëris castro de fundanda Paraquariæ metropoli agitat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

plures assignant, incubiâque nocte uno eodémque temporis momento sopitos adoriuntur jugulantque. Ex omnibus Oiola unus nescio quo casu effugerat, vicinæ paludis cannis se abdens, unde retractus evitatæ mortis moram supplicii atrocitate luit, in pagi foro inter insanos Paiauarum tumultus immaniter trucidatus: sic nullus Hispani sanguinis cladi superfuit. Me verò juvit fuisse Indum: hoc titulo manus cruentas evasi, reservatus, ut tantæ crudelitatis vobis essem nuncius. Ex his casibus Hispani didicere quam non fidendum Barbaris: nam sua est quandoque stupidis astutia, eò periculosior, quò inexpectata magis. posterum lacum ad quem se abditum Oiola confugerat, constante adhuc memoriâ, Oiolanum appellavere.

Lacus Oiolanus.

CAPUT

X.

Dominicus Irala in Præto-rem electus deserto Boni-aëris castro de fundandâ Paraquariæ metropoli agit.

Caroli Quinti Cæsaris Diploma.

Irala dotes.

Pars censet colonias novâs duci debere.

Pars negat.

Navis Genuensis.

Genuenses Hispanis accedunt.

Census Hispanorum.

SUBLATO Oiola, Dominicus Irala iussu absolutus, secundo flumine commilitones ad novam Assumptæ Virginis arcem deducit, quo cum concurrissent comitiorum ergò Hispani undequaque evocati, examinato Caroli Quinti Cæsaris diplomate recens ex Europâ cum novis subsidiis & pauculis sacerdotibus per Anthonium Cabreram Regium administrum advecto; quo Argentei fluminis & Paraquarii colonis potestas fiebat eligendi Prætoris, si successorem Prætor moriens non legisset; omnium Hispanorum consensu Dominicus Irala præfecturam iniit. Nec impar oneri ferendo fuit. nam præter generis claritudinem multæ eum civiles militaresque dotes exornabant; adeò ut fundatæ novæ provinciæ præcipuum decus tulerit. Nondum solutis electionis comitiis, novus Prætor rogat, num placeret Boni-aëris arcem peste & fame afflictam tantisper deserere, & constructâ, in quo erant, Paraquarii littore, novâ urbe, Hispanos omnes in unum cogi, quò adunatis viribus fortiores essent. Pars suffragatorum censuit non tantum Boni-aëris arcem retinendam, sed etiam multas alias colonias simul instituendas, ut longè lætèque Hispanum imperium pervaderet. Indignum esse ad terræ angulum in tantâ vastitate terrarum tot generosos viros arctari: eam videri Cæsaris mentem, volentis præcludere Peruvix aditum aliis nationibus facile se in eam insinuaturis, nisi vastissimorum fluviiorum littora multis oppidis completerentur: nec obitare paucitatem Hispanorum multitudini Barbarorum coërcendæ sufficientium. Sic ferme existimabant ii, qui ambitu præfecturas multiplicari amabant. Pars verò sanior, privatis honestamentis publicum bonum præferens, aiebat experimentis compertum fortitudinem prudentiamque Hispanis inesse, sed Barbaris turorem, fraudulentiamque non deesse: Ramonis, Laræ, Mendoçæ, Figueroæ & Oiolæ recentia lugubriâque adesse exempla, quibus infirmari possint paucorum sententiæ; volentium ad multiplicatam præfecturarum gentem dispalari disjungique. Prætor, ut erat apprimè prudens, ita utrorumque opiniones moderatus est, ut in utramque partem inclinasse putaretur. Nam aiebat optabile quidem esse multis præsedis immensitatem terrarum comprehendere, sed perpenso præsentium rerum statu commodum non videri. Nec aliter visum iri Cæsari, si præsens adesset. Differri itaque tantisper multiplicatam oppidorum, non improbari. In fundandâ novâ republicâ caput prius firmandum, quàm cætera membra. Quare placere sibi arcem Boni-aëris pro tempore deserere, & urbem ad Paraquarii littus, in quo erant loco, condi; quâ benè stabilitâ non difficilè fore colonias propagare, & contra Barbarorum externorumque insultus munire. Capto condendæ urbis consilio, Didacus Abreus ad portum Boni-aëris cum tribus navibus missus, ut milites inde adveheret, reperit auctos adventu Genuensis navis, quæ frustra tentato Magellanico freto, eò nuper fortuito appulerat, malueratque in Argentei fluminis colonorum album referri, quàm se denuo incogniti maris periculis committere: quamobrem portitores, & nautæ omnes cum Boni-aëris præfidiariis navigantes ad Paraquarium perrexere: unde factum, ut in hanc Americæ partem Trochorum, Aquinatium, Rizorumque familiæ propagarentur. Adunatis colonis Irala Prætor censum habuit: & quod mireris ex tot Europæis tantillo tempore vix sexcenta virorum capita superesse reperta sunt: reliquis bello, fame, peste, & atrocitate Barbarorum miserum in modum consumptis. Ut scias quantis damnis opes irritamenta malorum quæran-
tur.

CAPUT